

Hogeschool Utrecht

Herbeoordeling B Accountancy du

Opleidingsbeoordeling na herstelperiode

Samenvatting conclusies

In november 2022 heeft een herbeoordeling plaatsgevonden van de bestaande hbo-bachelor opleiding Accountancy (duale variant) van Hogeschool Utrecht, door een visitatiepanel van NQA. De opleiding Accountancy is een vierjarige bacheloropleiding van 240 EC die in een voltijd en duale variant wordt aangeboden. De herbeoordeling heeft betrekking op standaard 4 van de duale variant. In de herbeoordeling is deze standaard door het panel beoordeeld als “**voldoet**”. Het panel beoordeelt de opleiding daarmee op alle standaarden en varianten als **positief**.

In 2019 stelde het panel vast dat de duale variant van de opleiding op standaard 4 ten dele voldeed. Het panel kon het aantonen van onderzoekend vermogen en onderzoeksvaardigheden van studenten niet vaststellen. Onmiddellijk na de visitatie in 2019 heeft de opleiding aan de hand van een verbeterplan maatregelen ter verbetering genomen. Het panel is positief over de krachtige aanpak en verankering van het verbetertraject en vindt de gestelde ambities in het verbeterplan passend bij de voorwaarden die destijds zijn gesteld om tot een positief oordeel op standaard 4 te komen. De opleiding heeft het afstuderen in de vorm van de proeve van bekwaamheid doorontwikkeld naar een scriptietraject. Het scriptietraject volgt de vorm van het afstuderen in de voltijdvariant. Studenten voeren individueel een onderzoek uit bij een bedrijf naar keuze, op basis waarvan zij een adviesrapport opleveren. Daarnaast heeft de opleiding gekozen voor een nieuwe vorm van afstuderen, het “real-life” afstuderen. Hierin werken studenten aan beroepsopdrachten. Het panel stelt vast dat de opleiding met het real-life afstuderen de durf toont om innovatief en creatief te blijven. Het panel is enthousiast over de keuze van de opleiding om het onderzoekend vermogen van studenten aan te tonen met een beroepsproduct. Het aanbieden van beide vormen van afstuderen geeft studenten een keuzemogelijkheid, ook dit kan op waardering van het panel rekenen. De opleiding is tegemoetgekomen aan de voorwaarden zoals benoemd door de NVAO en heeft naar mening van het panel een uitdagend praktijkgericht afstudeertraject ingericht.

Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties

De duale variant van de opleiding ontvangt voor standaard 4 het oordeel **voldoet**. Daarmee voldoen de beide varianten (duaal en voltijd) van de opleiding aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

De opleiding heeft in de ogen van een panel een voor de duale variant én het accountancy werkveld zeer passende en beroepsgerichte wijze van afstuderen ontwikkeld. Met het vernieuwde afstuderen laten studenten zien dat zij zelfstandig in staat zijn een toegepast onderzoek in het veld van accountancy op te zetten en uit te voeren.

Om studenten te equiperen met de benodigde onderzoeksvaardigheden is de onderzoekslijn in het curriculum verder doorontwikkeld en zijn er meer begeleidingsuren beschikbaar gesteld in het afstuderen. Het panel ziet de onderzoekscomponent zowel in de scripties en planningsmemoranda als de reflectieverslagen duidelijk terug, onder andere in de theoretische onderbouwingen, keuzes en de aanpak. Uit de beoordelingsformulieren van de presentatie/verdediging blijkt dat examinatoren de studenten bevragen naar hun individuele aanpak, gemaakte theoretische en methodologische keuzes, bevindingen en onafhankelijkheid. Het panel prijst de opleiding met de uitwerking van de *rubrics* en beoordelingsformulieren. Het

geeft examinatoren de juiste handvatten en maakt naar studenten toe helder hoe en waarop zij worden beoordeeld.

Ook voor wat betreft de deskundigheid van docenten/examinatoren heeft de opleiding de nodige stappen gezet, door kalibratie en intervisie. Het panel vindt het nauwer betrekken van het lectoraat "Onderzoekend vermogen" bij het doorontwikkelen van het afstuderen een goede keuze. Ook het vergroten van het aantal betrokken docenten en examinatoren bij het afstuderen draagt in de ogen van het panel bij aan goede begeleiding tijdens en een valide en betrouwbare beoordeling van het afstuderen. De verbeteringen zijn door de opleiding goed geborgd en dit geeft het panel vertrouwen voor de toekomst. Tenslotte spreekt het panel waardering uit voor de examencommissie. Uit de gesprekken blijkt dat de examencommissie de ontwikkelpunten in het afstuderen goed in beeld heeft en in staat is een stevige en positief-kritische gesprekspartner voor de opleiding te zijn.

Inhoudsopgave

Samenvatting conclusies	3
Beoordeling NVAO standaarden	12
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	12
Eindoordeel over de opleiding	17
Aanbevelingen	18
Bijlagen	19
Bijlage 1 Bezoekprogramma	20
Bijlage 2 Bestudeerde documenten	21

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de herbeoordeling van standaard 4 van de bestaande hbo bacheloropleiding Accountancy (duale variant) van Hogeschool Utrecht.

Aanleiding en proces

Tijdens de vorige visitatie in 2019 kwam het panel voor de duale variant van de opleiding op standaard 4 (gerealiseerde leerresultaten) van het beperkte beoordelingskader tot het oordeel “voldoet ten dele”. Over het afstuderen in de voltijdvariant had het panel geen twijfel. Deze variant ontving op standaard 4 een “voldoet”. De opleiding diende in oktober 2019 een verbeterplan bij de NVAO in, specifiek gericht op de voorwaarden die het panel stelde in het visitatierapport. De NVAO heeft op 22 april 2020 besloten de duale variant van de opleiding onder voorwaarden accreditatie te verlenen. In deze rapportage geeft het panel zijn oordeel over de verbeteringen die inmiddels zijn gerealiseerd en de herbeoordeling van standaard 4.

Werkwijze

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek aan de opleiding diverse documenten bestudeerd, waaronder de afstudeerdossiers van recent afgestudeerde studenten. Op 10 november 2022 heeft het panel de opleiding opnieuw bezocht. Tijdens het bezoek heeft het panel gesprekken gevoerd met het opleidingsmanagement en directie, met afgestudeerden, met docenten/examinatoren en met leden van diverse commissies. Alle informatie heeft het visitatiepanel in staat gesteld om tot een weloverwogen oordeel over standaard 4 te komen. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling* van de NVAO (september 2018).

De beoordeling is uitgevoerd door hetzelfde visitatiepanel dat in 2019 de visitatie heeft uitgevoerd. Het panel is destijds in overleg met de opleiding samengesteld en is voorafgaand aan de eerste visitatie en de hervisitatatie goedgekeurd door de NVAO.

Het panel dat deze herbeoordeling heeft uitgevoerd, bestond uit:

Mevrouw drs. A. Vanmaercke ITAA-erkend (voorzitter, domeindeskundige)

Mevrouw drs. L. Doesburg RA (domeindeskundige)

De heer J. Looman RA CIA (domeindeskundige)

De heer L. Korteweg (studentlid)

Mevrouw ir. A. Mulder, auditor van NQA, trad op als lead-auditor van het panel.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 22 december 2022

Panelvoorzitter

drs. A. Vanmaercke

Lead-auditor

ir. A. Mulder

Schets van het verbetertraject

De opleiding Accountancy van Hogeschool Utrecht is na het vorige visitatiebezoek onmiddellijk gestart met een verbetertraject. De opleiding volgde daarbij het aan de NVAO voorgelegde verbeterplan. Het panel sprak tijdens de herbeoordeling met een betrokken en hardwerkend team. De gesprekken met de opleiding en met studenten ervoer het panel als open en transparant. Het panel vindt de aanpak van het verbetertraject krachtig en de door de opleiding gemaakte keuzes gedurfd. De voorwaarden om tot een beoordeling “voldoet” op standaard 4 van de duale variant te kunnen komen waren specifiek gericht op de aantoonbaarheid van het onderzoekend vermogen en de onderzoeksvaardigheden van studenten en de borging daarvan in het afstuderen. Naar mening van het panel adresseert de opleiding in de doorgevoerde verbeteringen de juiste punten. Het panel realiseert zich dat de uitvoering van het verbetertraject plaats heeft gevonden tijdens de hectische coronaperiode. Recent heeft ook een wisseling in het management van de opleiding plaatsgevonden. Het panel vindt, mede tegen deze achtergrond, dat de opleiding trots mag zijn op wat er is gerealiseerd. Er is met betrokkenheid van de Gemeenschappelijke Opleidingscommissie (GOC), de Beroepenveldcommissie (BVC), de examencommissie en het lectoraat Onderzoekend Vermogen aan de doorontwikkeling van het afstuderen van de duale variant van de opleiding gewerkt. De regie lag bij de curriculumregiegroep, in samenwerking met twee hogeschoolhoofddocenten die verbonden zijn aan het lectoraat Onderzoekend Vermogen. In het huidige afstuderen biedt de opleiding twee vormen aan: een scriptietraject en het real-life afstuderen. Het real-life afstuderen is onderdeel van een pilot binnen het Institute for Finance & Accounting (IFA), waar de opleiding onder valt. Binnen deze pilot wordt gewerkt met beroepsopdrachten. Het scriptietraject is gebaseerd op de voormalige proeve van bekwaamheid. Studenten kunnen kiezen voor de afstudeervorm die hen het meest aanspreekt en het beste past bij hun situatie.

Naast de herinrichting van het afstuderen is aandacht geschonken aan de deskundigheidsbevordering van de bij het afstuderen betrokken docenten, om zo de begeleiding op het gebied van het opzetten en uitvoeren van onderzoek te versterken. De doorlopende onderzoeksleerlijn is doorontwikkeld, met betrokkenheid van het lectoraat Onderzoekend Vermogen. Via verschillende onderwijsmodules krijgen studenten handvatten aangereikt om onderzoek uit te voeren en wordt het onderzoekend vermogen gestimuleerd. De studenten zijn hier heel lovend over.

Ten slotte is de beoordeling van het afstuderen aangepast. Betrokken docenten zijn geschoold en dragen actief bij aan een valide en betrouwbare beoordeling door te kalibreren. Er zijn *rubrics* opgesteld en passende beoordelingsformulieren ontwikkeld. De door het panel bekeken documentatie, zoals beoordelingsformulieren en handleidingen (cursuswijzers), weerspiegelt de fases die de opleiding in het verbetertraject heeft doorgemaakt. Het panel herkent daarin een duidelijk opgaande lijn in kwaliteit, wat mede toe te schrijven is aan de kritische en betrokken examencommissie. Het panel vindt dat de opleiding de verbeteringen krachtig en integraal heeft aangepakt.

Verbeterpunten

Op basis van het visitatierapport uit 2019 heeft de NVAO voorwaarden vastgesteld om de door het panel geconstateerde tekortkomingen bij de eindwerken op te heffen. Deze voorwaarden zijn:

1. Studenten beschikken aantoonbaar over onderzoekend vermogen en onderzoeksvaardigheden.
2. Uit de verslaglegging en beoordeling van de proeve van bekwaamheid wordt inzichtelijk en aantoonbaar gemaakt dat studenten op hbo-bachelor niveau een praktijkonderzoek kunnen opzetten en uitvoeren waarbij de verschillende fases van praktijkonderzoek aantoonbaar doorlopen worden en waarin gebruikt wordt gemaakt van relevante literatuur om tot een gedegen analyse van de vraagstelling te komen.

Het panel concludeert dat de opleiding passend invulling heeft gegeven aan de voorwaarden die de NVAO gesteld heeft. De inhoudelijke onderbouwing volgt in het volgende hoofdstuk.

Beoordeling NVAO standaarden

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoet**.

Beide varianten van de opleiding voldoen aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Het panel stelt vast dat het vernieuwde afstudeertraject van de duale variant is vormgegeven op een wijze die studenten in staat stelt hun onderzoeksvaardigheden en onderzoekend vermogen aan te tonen. Studenten krijgen onderwijs in het opzetten en uitvoeren van onderzoek, waarbij het lectoraat Onderzoekend Vermogen nauw betrokken is. De onderzoekslijn in het curriculum is geëxpliciteerd. Begeleiding vindt zowel individueel als groepsgewijs plaats. Het aantal uren begeleiding dat beschikbaar is per student is opgeschroefd. Het vier-ogen-principe wordt bij alle beoordelingsmomenten toegepast. Met ondersteuning van het lectoraat Onderzoekend Vermogen zijn beoordelingsformulieren doorontwikkeld en zijn heldere *rubrics* opgesteld. De slim ingerichte vorm van het real-life afstuderen borgt het individueel behalen van het eindniveau, terwijl het groepswerk het gesprek tussen studenten stimuleert en hen aanzet tot reflectie op de eigen bijdrage en gemaakte keuzes.

Studenten zijn tevreden en kunnen kiezen voor een afstudeervorm die bij hen past. Het panel heeft vastgesteld dat de eindwerken van voldoende kwaliteit zijn en hbo-bachelorniveau aantonen. De beroepsproducten zijn relevant voor het accountancy-werkveld. Er vindt nauwe samenwerking plaats met de examencommissie, het lectoraat Onderzoekend Vermogen en het werkveld. De opleiding en de examencommissie hebben duidelijk voor ogen waar nog verdere verbetering mogelijk is. Het panel is onder de indruk van wat de opleiding heeft bewerkstelligd.

Onderbouwing

Aanpak verbeterpunten

Om het afstudeertraject in de duale variant te verbeteren en te voldoen aan de gestelde voorwaarden koos de opleiding voor het ontwikkelen van een nieuwe vorm van afstuderen, naast het verbeteren van de bestaande proeve van bekwaamheid. De opdracht om het onderzoekend vermogen en onderzoeksvaardigheden van studenten aantoonbaar te maken is door de opleiding gekoppeld aan het praktijkgericht maken van het afstuderen. Het panel waardeert het dat de opleiding niet voor de gemakkelijkste route heeft gekozen: enkel het doorontwikkelen van de proeve van bekwaamheid. Het panel is enthousiast over het afsluiten van de opleiding middels het opleveren van beroepsproducten. De nieuwe afstudeervorm, het real-life afstuderen, biedt studenten de mogelijkheid een controle-opdracht uit te voeren in de praktijk en daarover te adviseren. Daarnaast is de bestaande afstudeervorm (dit was de proeve van bekwaamheid) doorontwikkeld naar een volwaardig scriptietraject, uitmondend in een adviesrapport.

Het afstuderen is losgekoppeld van het eigen leer-werktraject van de student. Dit is terug te zien in de EC verdeling. Voorheen bestond het onderdeel Werkervaring 3 (bestaande uit de proeve van bekwaamheid en het eigen leer/werken traject) uit 20 EC. Werkervaring 3 in de huidige vorm,

waarin studenten werken aan hun beroeps- en persoonlijke competenties, bestaat uit 15 EC. Het Afstuderen duaal, waarin studenten werken aan hun afstudeerproduct, bestaat nu ook uit 15 EC. Deze verdeling doet in de ogen van het panel meer recht aan de zwaarte van het afstuderen. De opleiding heeft de koppeling van de CEA (Commissie Eindtermen Accountantsopleiding) eindtermen van de gehele opleiding (voltijd en duaal) aan de toetsing in een Excel tabel inzichtelijk gemaakt. Daarnaast is in een tabel de onderzoekslijn uitgewerkt, met de leerdoelen in relatie tot de modules in het curriculum. In 2019 presenteerde de opleiding een overzicht waarin de CEA-eindtermen gekoppeld waren aan de onderwijseenheden in het curriculum, inclusief EC's. Het panel adviseert de opleiding om deze drie tabellen te integreren, ten behoeve van het borgen van het totaaloverzicht voor zowel de toetsing als het onderwijs.

Het panel vindt de betrokkenheid van het lectoraat Onderzoekend Vermogen bij de doorontwikkeling van het afstuderen van grote meerwaarde. Het lectoraat benadrukt in gesprekken met de opleiding het belang van het verruimen van de focus op technische onderzoeksvaardigheden naar onderzoeksmatig redeneren. Dit ligt in lijn met de visie van het panel op de betekenis van onderzoek voor het accountancywerkveld.

Het panel sprak met studenten van twee afstudeerlichtingen. Het verbetertraject had behoorlijke impact op studenten die al in de afstudeerfase zaten. Deze studenten volgden remediërend onderwijs, om hen op adequaat niveau te brengen voor wat betreft onderzoeksvaardigheden. De laatste lichting afstudeerders volgde verplicht onderwijs in de vorm van meerdere workshops die structureel zijn ingebed in het onderwijsprogramma. Deze workshops over onderzoek kennen een opbouw in complexiteit. De voorbereiding van studenten op het doen van onderzoek is voor alle duale studenten hetzelfde (onafhankelijk van de keuze voor real-life afstuderen of het scriptietraject). Ook kunnen studenten naar wens gebruik maken van schrijfbegeleiding. De opleiding biedt meer uren begeleiding aan tijdens het afstuderen en studenten gaven in de gesprekken met het panel aan dat zij daarover tevreden zijn. Er is wekelijks contact met de begeleiders. De opleiding speelt in op vragen van studenten door hen zelf aan te zetten tot nadenken over het antwoord. Studenten merken dat de opleiding de voortgang monitort en ondersteuning biedt waar nodig.

Opzet van het afstuderen

Studenten maken een keuze om af te studeren via het scriptietraject of het real-life afstuderen. Studenten doorlopen tijdens het afstuderen de volledige onderzoekscyclus, dat wil zeggen het opzetten van het onderzoek en het uitvoeren ervan binnen een beroepsgerichte context. De leeruitkomsten voor wat betreft onderzoeksvaardigheden gelden voor beide afstudeervormen en zijn voor de student inzichtelijk gemaakt in de cursuswijzer. Van de student verwacht de opleiding dat hij/zij in staat is:

- 1) *door gebruik te maken van de regels van methodisch en verantwoord toegepast onderzoek, op professionele wijze een beroepstaak uit te voeren uit het domein van de accountant in een voor de student complexe situatie.*
- 2) *advies uit te brengen aan een onderneming op basis van het uitgevoerde onderzoek.*
- 3) *te reflecteren op de gewenste beroepshouding in de uitvoering van (overige) werkzaamheden tijdens de afstudeerfase.*

Het scriptietraject bestaat uit het individueel onderzoeken van een praktijkvraagstuk bij een bedrijf of organisatie naar keuze, waarover de student advies uitbrengt. Deze vorm is ontstaan uit de proeve van bekwaamheid. Het scriptietraject is zowel in niveau als zwaarte vergelijkbaar gemaakt

met de scriptie in de voltijd variant. De student start met het afstudeervoorstel, waarop de begeleider (coach) een go-no go afgeeft. Daarna werkt de student het afstudeervoorstel uit naar een onderzoeksopzet, waarna opnieuw een go-no go moment plaatsvindt. Deze onderzoeksopzet beoordelen zowel de begeleider (eerste examiner) als de tweede examiner. Op basis van het verwerken van gegeven feedback kan een student een “no-go” oordeel omzetten naar een “go”. Dit vormt de formele overgang naar de uitvoering van het onderzoek. Voor beide “go/no-go” momenten is een beoordelingsformulier met criteria opgesteld, die vooraf bekend zijn bij de student. Het onderzoek mondt uit in een rapport met een aantal verplichte onderdelen: Inleiding - Methodologie - Theoretisch Kader - Analyse - Advies - Reflectie. In het real-life afstuderen voeren studenten als groep een controle-opdracht van een jaarrekening uit. Deze vorm van afstuderen biedt de opleiding op het moment van de visitatie bij twee organisaties aan: Interval (voormalig uitzendbureau van de HU) en de EigenWijkse Energie Coöperatie. Het traject start met de opdrachtbevestiging voor de klant, die studenten als groep opstellen. Dit vormt het “go/no-go” moment: om verder te kunnen moet deze door de begeleider (coach), examiner en praktijkbegeleider goedgekeurd zijn. Onder begeleiding van de opleiding splitsen studenten de controle-opdracht vervolgens uit naar de verschillende onderdelen, waar de studenten individueel de controle werkzaamheden voor gaan doen. Hierbij wordt een eerlijke verdeling gemaakt, rekening houdend met de omvang en het belang van het onderdeel. In de praktijk werkt dit als volgt: iedere student stelt individueel een planningsmemorandum op voor het betreffende onderdeel. Nadat alle studenten een voldoende hebben gekregen voor dit onderdeel, stellen ze een gezamenlijk planningsmemorandum op. Daarin zijn alle individuele onderdelen ondergebracht en eventueel bijgesteld om er een integraal en samenhangend geheel van te maken. Dit laatste vraagt van studenten om hun individuele keuzes toe te lichten en met elkaar het gesprek te voeren om tot overeenstemming te komen. Studenten geven in gesprek met het panel aan dit als zeer leerzaam te hebben ervaren. Het panel is van mening dat dit een vernuftige manier is om zowel gebruik te maken van de meerwaarde van groepswork voor het leerproces, als het borgen van de individuele prestatie. De uitvoering van de controle vindt daarna plaats op basis van een individueel werkprogramma, gebaseerd op het planningsmemorandum. In het reflectieverslag verantwoordt de student individueel gemaakte keuzes en aanpak, maar tijdens de presentatie kan hij/zij ook bevraagd worden over de integrale controleopdracht. Studenten krijgen van de opleiding de verantwoordelijkheid en vrijheid om zelf in gesprek te gaan met opdrachtgevers en klanten. Het panel vindt dit passend voor een doelgroep die reeds aan het werk is in de sector.

Het panel vindt de huidige opdrachten van zowel het real-life afstuderen als de scripties van voldoende complexiteit en aansluiten bij het niveau dat voor een hbo-bacheloropleiding verwacht mag worden. Het borgen van de complexiteit in opdrachten van zowel de scriptie als het real-life afstuderen, is besproken met de opleiding tijdens de bezochtdag. Dit mede met het oog op de ambitie van de opleiding om meer opdrachtgevers te betrekken bij het real-life afstuderen. Het panel juicht deze ontwikkeling toe en adviseert de opleiding in deze fase om criteria op schrift te stellen. Dan is voor alle partijen duidelijk waaraan een opdracht moet voldoen. Voor het scriptietraject bevat de bestaande Cursuswijzer Accountancy Duaal een set aan voorwaarden waaraan het bedrijf moet voldoen.

In de praktijk ziet de opleiding dat de meeste studenten het real-life afstuderen verkiezen boven de scriptie, onder andere vanwege het beroepsgerichte karakter en om ervaring op te doen in de controlepraktijk. Desgevraagd geven een paar studenten aan wellicht anders te hebben gekozen

als er ook samenstelopdrachten aangeboden zouden worden. Daarom moedigt het panel de opleiding aan om te kijken naar de mogelijkheid om het aanbod hiermee uit te breiden.

Eindwerken

De steekproef bestond uit vijftien eindwerken, waarvan dertien real-life afstuderen en twee scripties. Dit betrof alle afgestudeerden van studiejaar 2020-2021 en 2021-2022. Het panel beoordeelt de steekproef van eindwerken als voldoende. Het panel kan zich vinden in de gegeven beoordelingen, voor zowel de scripties als het real-life afstuderen. In beide afstudeervormen vindt het panel de onderzoekscomponent aantoonbaar steviger ingezet. Dit blijkt onder andere uit de onderzoeksopzet, reflectie en de presentatie/verdediging. In het real-life afstuderen bevat het planningsmemorandum de aanpak van de controle-opdracht en het verantwoordingsmemorandum de reflectie op de gebruikte onderzoeksmethoden en resultaten. In de scripties las het panel in het hoofdstuk Reflectie terug hoe studenten terugkijken op gemaakte keuzes, het proces en het resultaat. Studenten geven aan welke theoretische en methodologische keuzes zij hebben gemaakt, de onderbouwing ervan en hoe zij het proces (literatuuronderzoek en veldonderzoek) hebben aangepakt. De onderzoeksvaardigheden en onderzoekend vermogen van studenten zijn in de ogen van het panel hiermee inzichtelijk gemaakt en op hbo-bachelorniveau. Voor wat betreft het panel zou een volgende stap zijn dat studenten in de reflecties en verantwoordingsmemoranda ook meer zouden terugkijken naar de fundamentele beginselen van het accountancy vak, zoals ethiek en de professionele rol van de accountant. In de planningsmemoranda ziet het panel dit wel terug.

Tijdens het mondelinge onderdeel van het afstuderen bevragen examinatoren studenten nader over de uitgevoerde opdracht. Het panel vindt dat examinatoren relevante punten met studenten bespreken. In de beoordelingsformulieren van het real-life afstuderen zijn onder andere de volgende gespreksonderwerpen terug te lezen: controle versus samenstel, onafhankelijkheid, werkverdeling posten, bevindingen, continuïteit, inrichting controledossier, eigen rol van de student. Specifieke gespreksonderwerpen met betrekking tot het uitgevoerde onderzoek zijn bijvoorbeeld de toepassing van theorie in de controle, betrouwbaarheid en validiteit. Uit de beoordelingsformulieren van de scripties bleek dat studenten onder andere werden bevraagd over de aanpak van het onderzoek, validiteit en betrouwbaarheid, keuze van respondenten, onderzoeksmethoden en beperkingen van het onderzoek. Studenten gaven in het gesprek met het panel aan het mondelinge onderdeel van het afstuderen te waarderen: de “kers op de taart”, waarin zij ervaringen delen en aantonen op het niveau van beginnend beroepsbeoefenaar te functioneren. Vertegenwoordigers van de BVC zijn op basis van rotatie aanwezig bij de presentaties/verdedigingen. Zij hebben geen rol in de beoordeling, maar zijn op deze manier als werkveld wel dicht betrokken op het gerealiseerde eindniveau.

Beoordeling

In beide vormen van afstuderen worden studenten beoordeeld op drie onderdelen. In het real-life afstuderen zijn dat: een planningsmemorandum, een reflectieverslag en een presentatie. Voor de scriptievariant worden studenten beoordeeld op het adviesrapport (de scriptie), reflectie en verantwoording en de verdediging. De beoordelingscriteria voor het onderzoekend vermogen inclusief reflectie en de presentatie/verdediging zijn voor het real-life afstuderen en het scriptietraject gelijk. Het opzetten en uitvoeren van onderzoek heeft een prominente plek in de beoordelingsformulieren. Examinatoren kijken onder andere naar de uitvoering van deskresearch (brongebruik en vakliteratuur) onderbouwing van keuzes voor de aanpak in het veldwerk en de rapportage (structuur, formulering, begrippen). Er zijn uitgebreide *rubrics* ontwikkeld, waarover

het panel enthousiast is. Deze verschaffen duidelijkheid naar de student over wat er precies verwacht wordt en bieden de examinatoren een goede houvast. De beoordelingsformulieren zijn toegesneden naar de verschillende afstudeervormen en er vindt waar nodig bijstelling plaats. Zo zijn onder andere op advies van de examencommissie de beoordelingscategorieën teruggebracht naar: “voldoende”, “onvoldoende” en “goed”. De categorie “ontwikkeland” bleek te veel onduidelijkheden op te leveren bij examinatoren.

Bij het afstuderen van een student zijn twee examinatoren betrokken. De begeleider (coach) is de tweede examiner. Deze examinatoren vullen onafhankelijk van elkaar het beoordelingsformulier in, waarna zij gezamenlijk in overleg tot een eindbeoordeling komen. Het panel vond niet in alle beoordelingsformulieren even goed navolgbaar hoe het gezamenlijke eindoordeel tot stand was gekomen. Met name bij beoordelingen waar de feedback van examinatoren uiteenloopt, vindt het panel het van belang dat de afwegingen die leiden tot het uiteindelijke cijfer inzichtelijk zijn gemaakt. Dit mag de opleiding in de ogen van het panel nog beter beschrijven. Het panel kon zich vinden in de gegeven beoordelingen van de bekeken eindwerken.

Borging eindniveau

Examinatoren zijn BKE geschoold en volgen een intern ontwikkeltraject, in samenwerking met het lectoraat Onderzoekend Vermogen. Eén examiner is SKE geschoold. Er zijn in het huidige afstuderen meer examinatoren betrokken dan bij het “oude” afstuderen, inclusief twee externe examinatoren. Het panel vindt dit een goede ontwikkeling. Het verbreden van de *pool* van examinatoren borgt hun onafhankelijke rol en stimuleert het zelfkritisch vermogen van het team. Er vinden kalibratiesessies plaats, waarbij examinatoren de beoordeling van eindwerken bespreken, samen met een vertegenwoordiging van het lectoraat Onderzoekend Vermogen. Het gesprek met de examencommissie ervoer het panel als transparant en open. De examencommissie gaf aan dat het geen gemakkelijke periode is geweest. De coronapandemie heeft het nodige van de examencommissie gevraagd. Daarnaast zijn er verschillende personele wisselingen geweest bij de opleiding. De examencommissie heeft in de ogen van het panel de juiste rol weten te pakken in het verbetertraject door de opleiding kritisch te bevragen en te adviseren. Zo zag de examencommissie bijvoorbeeld door het groepswork in het real-life afstuderen het risico van meeliftgedrag van studenten. Dat is in gesprek gebracht met de opleiding. Het panel ziet dat de opleiding met een goed doordachte aanpak de individuele prestatie van de student waarborgt. De examencommissie monitort steekproefsgewijs op de kwaliteit van het afstuderen, door het bestuderen van de eindwerken en aanwezigheid bij de afstudeerzittingen (presentaties/verdedigingen). Uit een verslag van de examencommissie over het afstuderen in 2021 en 2022 blijkt dat de bevindingen in gesprek zijn gebracht met de opleiding en er maatregelen zijn genomen. Zo signaleerde de examencommissie in 2021 dat het onderzoekend vermogen in het reflectieverslag nog aan zwaarte kon winnen. Dit is door de opleiding opgepakt, waarna de examencommissie in 2022 een kwaliteitsverbetering van de eindwerken vaststelde. Zoals eerder aangegeven, was de examencommissie vanuit haar rol ook betrokken bij de doorontwikkeling van de beoordelingsformulieren. Het panel is onder de indruk van de wijze waarop de examencommissie haar rol vervult en heeft vertrouwen in de wijze waarop zij de kwaliteit van het afstuderen bewaakt.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot het volgende oordeel op standaard:

Standaard	Oordeel
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoet

De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO. Op basis hiervan beoordeelt het visitatiepanel de kwaliteit van de bestaande bacheloropleiding Accountancy van Hogeschool Utrecht als positief.

Aanbevelingen

Het panel heeft geen aanbevelingen.

Bijlagen

Bijlage 1 Bezoekprogramma

Programma visitatie bachelor Accountancy dual

Donderdag 10 november 2022

Locatie: Heidelberglaan 15, Utrecht - 6e verdieping IFA instituutplein

Programma

Tijd	Panel	Leden
09.25 – 09.30	Ontvangst en welkom	Opleidingsmanager, directeur IFA
09.30 – 09.45	Intern overleg auditpanel	
09.45 – 10.30	Opleidingsmanagement	Opleidingsmanager a.i. Instituutsdirecteur Voorzitter Beroepenveld Commissie Voorzitter Curriculum Regie Groep Gemeenschappelijke opleidingscommissie
10.30 – 11.15	Docenten en examinatoren	Docent/Examinator Externe examiner Coördinator Ac dual/examinator Hogeschool hoofddocent Lectoraat Onderzoekend Vermogen Docent, examiner (online)
11.15 – 11.30	Pauze/Intern overleg auditpanel	
11.30 – 12.15	Examencommissie	Lid Examencommissie Lid Examencommissie Wvd vz.Examencommissie Lid Examencommissie/vz Toetscommissie
12.15 – 13.00	Afgestudeerde studenten	
13.00 – 14.15	Lunchpauze/overleg auditpanel / pending issues	
14.15 – 14.30	Terugkoppeling	

Bijlage 2 Bestudeerde documenten

Zelfevaluatie Standaard 4 Bachelor Accountancy duaal
OER HU 2020-2021
Verbeterplan bachelor Accountancy duale variant
Studiegids Bachelor Accountancy VT DU 2020-2021
Studiegids Bachelor Accountancy VT DU 2021-2022
HU Beoordelingsformulier live afstuderen AC Duaal 2021-2022 april 2022
KickOff Live Afstuderen 2020-2021, powerpoint presentatie
Live afstuderen instructies 2020-2021
Kalibratiesessies live afstuderen (verslag)
Kalibratie IFA Beoordelingsformulieren AC duaal, februari 2022
Workshop onderzoekend vermogen accountancy
Professionele ontwikkelingsleerlijn, beschrijving leeruitkomsten
Notitie onderzoeksleerlijn
Onderzoeksleerlijn in het curriculum, overzichtstabel
Cursuswijzer AC Werkervaring 1, 2 en 3 2021-2022
Verslag borging eindniveau, examencommissie
Protocol Afstuderen 2.0
Cursuswijzer Acc Duaal 2021-2022
Opdracht Controle-opdracht 2021-2022
Opdracht scriptie 2021-2022
HU Beoordelingsformulier Scriptie AC Duaal april 2022
Opdrachten live afstuderen
Beoordelingsrubric controle-opdracht 2020-2021
Toetsplan opleiding Accountancy incl. koppeling CEA-eindtermen V3, oktober 2022

Einddossiers van 15 studenten (studiejaren 2020-2021 en 2021-2022), inclusief beoordelingsformulieren.

Jaar afstuderen	Eindcijfer	Vorm afstuderen
2021	8,5	Real-life
2021	7,3	Real-life
2021	7,4	Real-life
2021	7,3	Real-life
2021	7,4	Real-life
2021	6,5	Real-life
2021	7,5	Real-life
2021	8,1	Real-life
2021	7,7	Real-life
2022	8,0	Real-life
2022	7,8	Real-life
2022	7,3	Real-life
2022	6,4	Real-life
2022	6,7	Scriptie
2022	7,3	Scriptie